

Erlendur og Ludvík í ein leyp

Undir viðgerðini av landsstýrisuppskotinum til samtyktar, um at lögtingið tekur til eftirtektar semjur millum landsstýrið og íslensku ríkisstjórnina um føroysk fiskirættindi innanfyri ísl. 50 fjórðingamarkið, segði lögmaður, at ísl. fiskimálaráðharrin undir samráðingunum bar fram júst sama tilmæli, sum Erlendur Patursson hevði borið fram í brævi til lögmann, áðrenn samráðingarnar byrjaðu

Á tingfundi hósdagin í seinastu viku, legði lögmaður fram á ting uppskot til samtyktar, um at lögtingið tekur til eftirtektar semjur, sum gjórdar eru millum landsstýrið og íslenska ríkisstýrið um føroysk fiskirættindi innanfyri íslenska 50 fjórðingamarkið.

Uppskotið kom til 1. viðgerð á tingi týsdagin seinasta.

Undir viðgerðini, sum varð drúgv, kom nógv áhugavert fram í samband við samráðingarnar.

Leon Joensen, úr sambandsflokkinum, legði fyrri í orðaskiftinum, og segði seg vilja spyrja landsstýrið, hvi bert triggir av teimum tilsams 9 føroysku trolarunum fáa ikki loyvi at veida innanfyri 50 fjórðingamarkið, so sum semja varð fingin um undir samráðingunum. Hann segði seg ikki duga at skilja hetta, men helt annars, at samráðingarúrlitið fer at roynast væl.

Kjartan Mohr, úr framburðsflokkinum, helt, at føroyska samráðingarnevndin hevði fingið væl burtúr yvir í Íslandi og segði, at fyriliggjandi uppskot til samtyktar var grundarlagið fyrri víðari samráðingum við íslendingar.

J. Fr. Øregaard, úr javnaðarflokkinum, helt ikki, at føroyingar hava fingið rúmar ræsur innanfyri 50 fjórðingamarkið, og segði seg ikki hóva, at onki ávíst tíðarskeið varð sett fyrri línuveiðina í sáttmálanum, sum gjórdur er. Eftir sáttmálanum kunnu føroysk línuskip veida óavmarkað tíðarskeið millum 12 og 50 fjórðingar. Øregaard helt, at tað vildi roynst betri skipan, um eitt ávíst tíðarskeið varð sett fyrri línuveiðu t. d. 5—6 ár, tí tann skipan, sum nú er galdandi, at línuveiða er loyvd óavmarkað tíðarskeið, ber í ser, at íslendingar bráðliga kunnu gera vart við, at føroysk línuveiða skal halda uppat. Øregaard segði seg samstundis bera ótta fyrri, um ikki

seinasta føroyska línuskipið er bygt av somu orsök. Hann helt ikki, at menn fóru at gera íleggingar til bygging av línuskipum, orsakað av sáttmálanum um føroyska línuveiðu undir Íslandi.

Atli Dam, lögmaður, segði, at føroyska samráðingarnevndin hevði lagt alla orku í, til tess at fáa íslendingar at geva øllum føroyskum trolarum loyvi at veida innanfyri íslenska fiskimarkið, eisini teimum, sum Leon Joensen hugaði um. Tá føroyska samráðingarnevndin greiddi frá, at saltfiskurin er ein av høvuðsútflytingartættum føroyinga, slakaðu íslendingar, og varð semja fingin um, at føroyskir saltfiskatrolarar kunnu fáa loyvi at veida innanfyri, segði lögmaður og legði aftrat, at vegna stríðið við bretar og vesturtyskarar, tordu íslendingar ikki at verða ov viðgongdin. Lögmaður helt, at semjan um føroyska línuveiðu óavmarkað tíðarskeið fer at roynast betur enn avmarkað tíðarskeið. Hann legði aftrat, at nýggjar samráðingar millum landsstýrið og íslensku ríkisstjórnina fara fram seinni.

Erlendur Patursson, úr tjóðveldisflokkinum, segði, at eftir orðalagnum í semjuni millum landsstýrið og íslensku ríkisstýrið, er veruliga onki føroyskt veiduloyvi givið, tá orðið »kann« ofta verður nýtt í sáttmálanum. Hann helt, at orðið »skal« átti at verðið nýtt istaðin. Erlendur Patursson vísti í viðmerkingum sínum til bræv, sum hann hevði sent lögmanni, áðrenn samráðingarnar fóru fram, við tilmæli, at landsstýrið og íslenska ríkisstjórnin gjørdur sínámillum sáttmála, tá bæði føroyska og íslenska fiskimarkið vóru flutt út. Hesum varð ikki gingið á móti. Hann helt, at ein tilik manna-gongd framvegis kundi verið nýtt.

Lögmaður tók orðið av nýggjum og vísti á, at lögtingið alsongu samtykt hevur gjørt um

at flyta føroyska fiskimarkið út, og at tað tí varð ógjørligt hjá ser og annars samráðingarnevndini at nýta framgangsháttin, ið E. P. hevði skotið upp í brævinum, tí annars kundi tað kallast, at hann og samráðingarnevndin sniðgekk lögtingið. Slikum sniðgongum var m. a. E. P. ikki hugaður fyrri. Lögmaður legði aftrat í hesum sambandi, at íslenski fiskimálaráðharrin Ludvík Jósefsson beinanvegin, farið varð undir samráðingarnar, bar

fram júst sama ynski ella tilmæli, sum E. P. hevði borið fram í brævinum, ið móttikið varð, áðrenn føroyska samráðingarnevndin fór til Íslands!!! Lögmaður helt, at tá talan var um sniðgongur, so mátti slik framferð fáa hetta heiti!

Hilmar Kass, úr sjálvstýrisflokkinum, segði seg vilja taka undir við samráðingarúrlitinum. Hann helt, at tá málið er meiri avklárað, ber til hjá føroyingum at fáa nýggina sáttmála við íslendingar.

Hilmar Kass vísti á samtyktina, sum gjord er, at styrkja íslensk-føroysku samvinna, men helt, at íslendingar

longu hava brotið hesa samtykt á ein hátt. Bert um føroyingar samráðast við aðrar um fiskimarksviðurskipti, so gerast íslendingar firtinir og seta fram ymiskar höttanir, eitt nú at avmarka føroysk veiduloyvi innanfyri fiskimark teirra o. s. fr. Hetta kann ikki kallast at verða nokur sterk samvinna, men hovi byðst okkum føroyingum at muta ímóti og siga, at íslendingar eisini hava svikið í orðinum, sum eitur samvinna.

Eftir at nakrir tingmenn hövdu havt orðið aftrat, varð málið beint í marknaðarnevndina.

Limir andstöðuflokkana hava roynst

Frálíkir sjónleikarar

— segði Haldor Hansen undir viðgerðini av uppskoti andstöðuflokka-anna um at steðga samráðingum landstýrisins við bretar um fiskirættindi

Í seinastu viku lögdu andstöðuflokkarnir á tingi fram uppskot um at steðga samráðingum landstýrisins við bretar um føroysk fiskirættindi innanfyri 12 fjórðingamarkið, og kom uppskotið til viðgerðar næstseinasta hósdag.

Erlendur Patursson, úr tjóðveldisflokkinum, segði, at hann var ikki vitandi um, um samráðingarnar vóru byrjaðar ella ikki, men vóru samráðingarnar byrjaðar, so máttu tær sigast at fara fram heimildarleysar. Hann helt, at landsstýrið hevði tikið ræðið í fiskimarksmálanum frá lögtinginum, og vísti á uppskot, sum lögtingið hevur til viðgerðar, ið víðvíkja sjóvinnuni, og sum ikki eru liðugt viðgjord.

Erlendur Patursson vísti eisini á gjordar lögtingssamtyktir, um at landgrunnurin er føroysk ogn og at landgrunnurin skal verða friðaður imóti fremmandari fiskiveiði. Somuleiðis vísti hann á lögtingssamtyktina frá 1961, um at Føroyar skulu siga seg vera leysar av 1901-sáttmálanum við bretar, og á ST-samtyktina, ið gjord varð við 102 atkvøðum, um at lond kunnu sjálf taka avgerð í fiskimarksviðflyting.

Erlendur Patursson legði aftrat, at her varð talan um livsmál føroyinga, og at tað tí átti at verða farið rættvist fram.

Kjartan Mohr, úr framburðsflokkinum, helt, at fjóldin av føroyskum fiskimonnum mundi verða illa við, tá tað frettist um ætlan landstýrisins. Hann helt, at samgonguflokkarnir á tingi hövdu ikki sjómenn aftanfyri seg í hesum máli, og at andstöðuflokkarnir vóru sterkir.

Kjartan Mohr legði dent á, at fiskimarksmálið er høvuðsmál føroyinga, og at strongt

eigur at verða efur, at loysn fest á hesum álvarsmáli.

Atli Dam, lögmaður, helt, at fyriliggjandi uppskot varð lögð, og at ólogisk grundgeving varð flutt fram í uppskotinum. Hann helt, at uppskotið var als ikki í trád við fyrr gjordar samtyktir, og vísti á lögtingssamtyktina frá 1970, har landstýrinum verður álagt at samráðast við ríkisstýrið, til tess at fáa føroyska landgrunnin friðað an móti fremmandari fiskiveiði. Henda samtykt varð gjord við 22 atkvøðum fyrri og ongari ímóti. Lögmaður segði seg ivast, um nokur heimild var fyrri mótmælum móti tí, ið lögtingið hevur samtykt, og vísti á, at fólkaflokkurin, i mun til framförslu um fiskimarkspolitikk í fjør, har hann hevði flutt fram, at flokkurin var ikki fyrri einum aktivara um utflytingarpolitikki, nú eftir øllum at døma hevði broytt stöðu.

Um ST-samtyktina, ið gjord er, segði lögmaður, at tað var ein undirnevnd, ið hevði gjørt hesa samtykt. Spurningar av hesum slag verða vanliga viðgjordir í havrættarnevndini, segði lögmaður, og legði aftrat, at tað nyttar lítið, um teir, sum veida við Føroyar, ikki vilja halda tær samtyktir, ið gjordar verða. Lögmaður helt ikki, at ætlaðu samráðingar landstýrisins vóru nokur nýggj tíðindi, hann hevði m. a. borið tíðindini fram í nýggjársoðu síni í útvarpinum, eins og tíðindini komu fram á fundi marknaðarnevndarinnar við útróðrarmenn í desember mánaða í fjør.

Hákon Djurhuus, úr fólkaflokkinum, segði, at fólkaflokkurin hevði ikki broytt stöðu, men hevði kanska broytt sýni upp á ymiskar spurningar, hesum

máli viðvíkjandi. Hann vísti á, at ongin fundur hevði verið í marknaðarnevndini, áðrenn samráðingarnar byrjaðu, og at andstöðan tí ikki var orienterað um viðurskiptini frammanundan. Hákon Djurhuus helt, at SOSIALURIN við skrivning síni um fiskimarksmálið nú, bert hevði lagt tær gomlu grammofonpláturarnar frá 1950-unum á aftur plátuspelaran. Hann helt, at stöðan í fiskimarksmálanum varð ógreið í síni heild, og segði seg ivast, um samráðingar landstýrisins við bretar mundu vera ein til-laging til limaskap Føroya í EF.

Erlendur Patursson og Finn-bogi Isaksen, úr tjóðveldisflokkinum, vístu á, at tað ongastáðni í samtyktini frá 1970 stendur, at landsstýrið skal samráðast við bretar, men við danir. Teir vístu aftur tí, ið lögmaður hevði flutt fram, at tað var ein undirnevnd í ST, sum hevði gjørt samtyktina, at lond kunnu sjálvi ráða fyrri fiskimarksviðflyting, men sögdu, at tað var ST-aðalfundurin, sum hevði gjørt hesa samtykt.

Lögmaður tók orðið av nýggjum og segði, at ríkisstýrið í øllum fornum mátti fara at samráðast við bretar, og hesum samráðingum víkdi landsstýrið eisini luttaka í.

Haldor Hansen, úr javnaðarflokkinum, helt at limirnir í andstöðuflokkunum hövdu roynst sannir sjónleikarar í hesum máli.

Framhald á 6. síðu (1)

